

лише порушенням правил експлуатації технічних систем, але й фізичним станом цих систем – високим ступенем зношеності та їх технічною недосконалістю [3, с. 13].

Таким чином, забезпечення фінансової безпеки на транспорті досягається за умови здійснення єдиної державної політики в цій сфері, системою заходів фінансового, економічного, політичного, організаційного та іншого характеру, адекватних загрози щодо життєво важливих інтересів особи, суспільства й держави в транспортній сфері.

Література

1. Стахов А.И. Административно-публичное обеспечение безопасности в Российской Федерации / А.И. Стахов: автореферат дис. на соискание наук. степени док. юрид. наук спец. 12.00.14.– Москва, 2007.– 20 с.
2. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.03 р. за № 964-IV // Відомості Верховної Ради.– 2003.– № 39.– Ст. 351.
3. Шелухін М.Л. Загрози економічної безпеки в транспортній сфері: визначення та класифікація / М.Л. Шелухін // Часопис Академії адвокатури України.– №12 (3, 2011).– С.11-17.

УДК 342.9(043.2)

Нашинець-Наумова А.Ю.,
к.ю.н.,
Лапа Н.О.,
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОПЕРАТИВНОЇ СЛУЖБИ МІЛІЦІЇ

Діяльність спеціальних підрозділів міліції(поліції) завжди заслуговувала уваги суспільства. Разом з тим, враховуючи її специфічний характер, у всі часи доступ до цієї тематики був обмежений. Саме тому відповідь на багато питань доводиться давати історикам-науковцям з плином часу, коли багатьох учасників подій вже немає серед нас, а самі події стають далеким минулим. Історія виникнення оперативної служби своїм корінням сягає глибини віків. У діяльності її підрозділів багато специфічних особливостей, суть та зміст яких можна зрозуміти лише глибоко проаналізувавши історію їх розвитку і становлення. Слово "розшук" має стародавнє поняття як дії по стеженню та розшуку злочинця, а "Роз-

шуковий процес" – це кримінальний процес, при якому слідство ведеться таємно [1, с.115]. Становлення і розвиток форм та методів діяльності оперативної служби в російській імперії, до складу якої на той час входила Україна, найбільш динамічно розпочалося в кінці 19-го століття зі створення розшукових, пізніше охоронних відділень міліції. Повстання 14 грудня 1825 року застало уряд зненацька. З величезними труднощами утримавши владу, Микола I поспішив виправляти "помилки" свого брата: уже 3 липня 1826 року надійшов указ про заснування " III відділення власної його імператорської величності канцелярії" – органу, що більш ніж на пів століття став уособленням феодальної реакції [2, с. 94]. В 1899 р. до Московського охоронного відділення був переведений жандармський ротмістр Олександр Іванович Спіридович, який згодом став керівником Київського охоронного відділення. На цьому історичному етапі суттєво підвищився авторитет служби. Уже за часів Радянської України підрозділи зовнішнього спостереження (розвідки) ввійшли до складу новоствореного карного розшуку. Діяльність підрозділів карного розшуку 18 квітня 1919р. нормативно закріплено декретом Ради Народних Комісарів УРСР " Про організацію карного розшуку". Згідно з цим декретом при контрольно-слідчому відділі Народного комісаріату юстиції УРСР організувалась секція судово-карного розшуку. Такі ж секції засновано й при виконкомах губерній. Крім того, нормативно закріплено уже фактично наявні відділи карного розшуку (у Катеринославі, Чернігові, Харкові, Полтаві, Києві, Миколаєві та ін.), організовані на базі розшукових відділень. Ці відділи стали самостійними підрозділами, підпорядкованими НКВС та місцевими виконкомами Рад. Завдання, поставленні перед підрозділами карного розшуку, вимагали спеціального нормативного регулювання. І першим кроком щодо формування правової бази оперативно-розшукової діяльності стало Положення про органи карного розшуку і судово-кримінальної міліції [3, с. 26]. У надрукованій 6 серпня 1920 р. Центропрошуком УРСР Інструкції говорилось, що "відділення карного розшуку мають за мету попередження злочинів, що готуються, розкриття вчинених та припинення виявлених шляхом негласної агентури та зовнішнього спостереження цією Інструкцією не регламентувалася. Це призвело до того, що навіть у двох сусідніх губерніях організація агентурно-інформаційної роботи здійснювалася по-різному. У повоєнні роки, аж до 1954 р., розвідка існувала у складі третіх спецвідділів. Наказом МВС СРСР у 1954 р. треті спецвідділи були ліквідовані, а апарати розвідки увійшли до складу оперативних відділів, які займалися розшуком злочинців, що переховувались. Начальник відділення розвідки був заступником начальника оперативного відділу.

Таке організаційне підпорядкування ускладнювало виконання органами розвідки притаманних їм функцій. Цей період характеризується активізацією теоретичних розробок основ тактики розвідки, які були втілені у затверджену наказом МВС СРСР у травні 1957 р. інструкцію про роботу апаратів розвідки органів міліції. У цій інструкції визначалось, що "основне призначення розвідки полягає в проведенні зовнішнього спостереження за особами, які підозрюються у вчиненні злочинів та збору характеризуючи даних". З прийняттям цього нормативного акту завершився період закріплення притаманних розвідці напрямків діяльності і звільнення її від виконання непритаманних функцій. Протягом новітньої історії України підлягав декілька разів реформуванню та змінював свою назву: 7-ме управління, управління кримінального пошуку, Департамент кримінального пошуку, Департамент розвідувально-пошукової діяльності – поки у 2007 році підрозділу не повернули його історичну назву – Департамент оперативної служби МВС України, що найбільш повно відображає зміст завдань, які виконує міліцейська розвідка [4, с. 25].

Література

1. Энциклопедический словарь; под ред. Б.А. Введенский; т.3; БСЭ – Москва, 1955.– с. 744
2. Каральний апарат самодержавства в Україні в кінці XIX – на початку XX ст.: Монографія. Харків: Консум, 2001.– с. 288
3. Гапон О. А. Шинкаренко І. Р. Оперативно – розшукові і розвідувально-пошукові заходи: нормативне регулювання. Монографія. Київ: РВВ МВС України, 2002. с.– 312.
4. 70 років оперативної служби. Урядники: С.К.Жеребчук, О.В.Литвак, І.М. Слободян, К., 2008.– 182с.

УДК 347.983(043.2)

Нашинець-Наумова А.Ю.,
к.ю.н.,
Малий М.С.,
студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АНАЛІЗ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОСТІ, ПРОЗОРОСТІ ТА ГЛАСНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ УРЯДУ

Одним із принципів діяльності Кабінету Міністрів України, визначених Законом України "Про Кабінет Міністрів України" від 13.10.2012 р., є принцип відкритості та прозорості діяльності Уряду. Актуальність

дослідження змісту цього принципу обумовлена, тим, що організація діяльності Уряду на засадах цього принципу перебуває на етапі становлення, формування відповідної культури його реалізації та розроблення законодавства, спрямованого на його нормативне наповнення. Доцільність вивчення цієї проблеми викликано необґрунтовано низьким науковим інтересом до зазначеної проблематики, що, не в останню чергу, обумовлено відносно недавнім закріпленням цього принципу у вітчизняному законодавстві (вперше стосовно Уряду принцип відкритості було закріплено у Законі України "Про Кабінет Міністрів України" від 21.12.2006 р., а принцип прозорості – в Законі України "Про Кабінет Міністрів України" від 16.05.2008 р.).

Визначення змісту принципу відкритості та прозорості діяльності Кабінету Міністрів є неможливим без визначення співвідношення змісту зазначеного принципу зі змістом поняття "гласність". Але безпосередньо в переліку принципів діяльності Кабінету Міністрів України, закріплених як чинним Законом України "Про Кабінет Міністрів України", так і двома попередніми законами, ми цього принципу не знайдемо. Гласність у дослідженнях правників визначають як широке обнародування через засоби масової інформації процесу і результатів роботи органів виконавчої влади. На думку О. Томкіної, сутність принципу гласності полягає у відкритості, прозорості, публічності організації та діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, доступності інформації про їхню діяльність [1, с. 28-29].

Законність і прозорість – основні умови існування будь-якої демократичної держави, її обов'язкові риси. Вони необхідні для забезпечення свободи і реалізації прав громадян, здійснення демократії, створення та функціонування громадянського суспільства, а також науково обґрунтованої побудови і раціональної діяльності публічної адміністрації [2, с. 279]. Відповідно до Принципів Європейського адміністративного простору принцип відкритості і прозорості розуміється як відкритість на противагу секретності; прозорість на противагу дискретності; винятковість конфіденційного та секретного характеру діяльності органів публічної влади; набрання законної сили тільки після офіційного опублікування; підлеглість публічних адміністрацій зовнішньому контролю; обов'язкове обґрунтування та наведення підстав прийнятого рішення особою, чії права або законні інтереси зачіпаються з його прийняттям. Тож, згідно з цим документом принципи відкритості та прозорості взагалі не розділяються. Втім, уважаємо, що така позиція є дискусійною, оскільки, як слушно відзначається в літературі, відкритість не повинна ототожнюватися з прозорістю: можна бути дуже добре обізна-